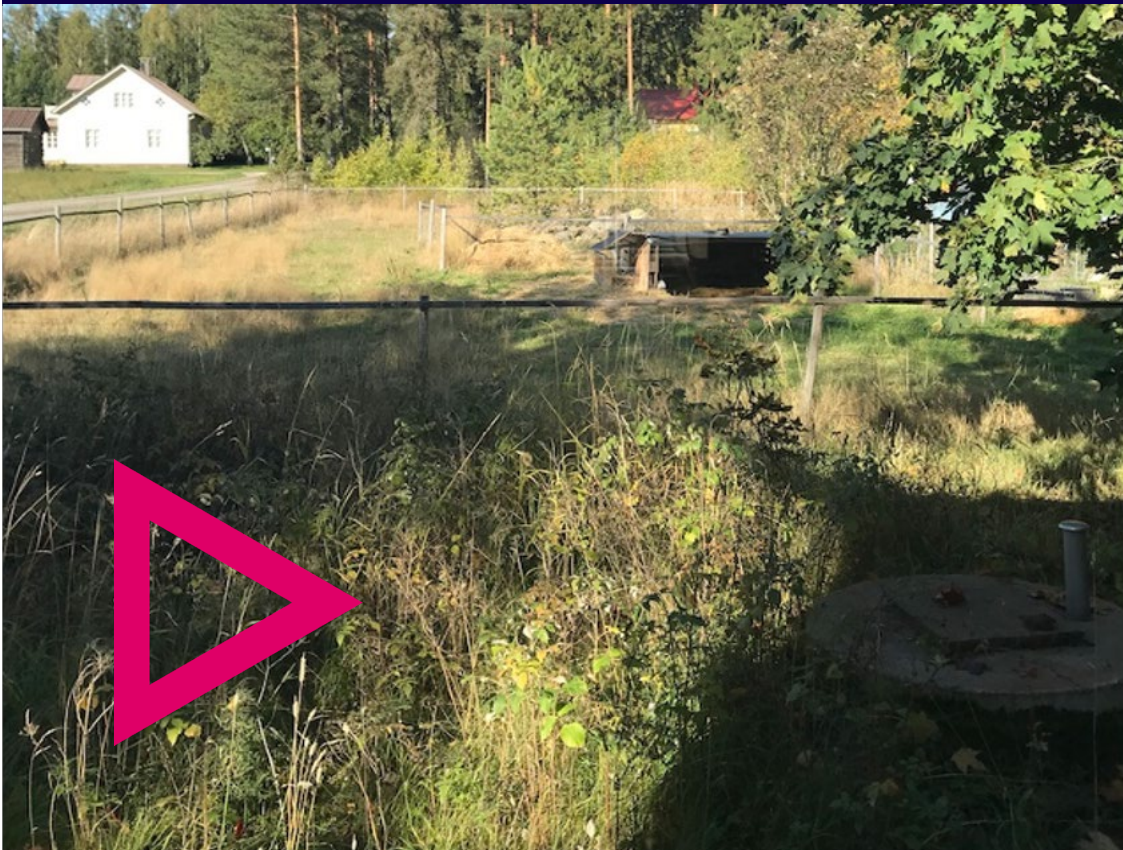

Petovahingot

Petovahingoilta voidaan suojautua erilaisilla menetelmillä.

Kuinka voit suojautua petovahingoilta?

Tekstin kirjoittanut Jenni Parviainen, Agrologiopiskelija JAMK.

Petovahingoilta voi voidaan suojautua erilaisilla tavoilla. Monet suojauskeinoit ovat tehokkaita. Ilman suojausta lampaat alttiina hyökkäyksille ovat sellaisilla alueilla, joilla petoja on havaittu.

Petoaidat

Petoaidat ovat sähköistettyjä korkeita aitoja. Aidan on oltava 1,4m-1,6m korkeita, jolloin pedot eivät pääse niistä yli. Sähköistettynä aita toimii niin, että se antaa eläimelle napakan sähköiskun, joka on kuitenkin sille vaaraton. Näin peto oppii, ettei aitaan kannata koskea. Petoaidan tarkoitus on pitää tuotantoeläimet aidan sisäpuolella ja pedot ulkopuolella. Suomen riistakeskuksella on petoaitapaketteja, joita voi hakemuksella anoa. Ilmaisia aitamateriaaleja myönnetään ensisijaisesti sellaisille alueille, joissa on suuri riski petovahingoille. Lammastilat ovat tyypillisiä petovahinkojen kohteita, joten ne ovat ensisijaisia kohteita petoaidoille. Niitä ei myönnetä harrastuseläimille, kotipihaan aitaukseen, pienille eläinmäärille tai perinnebiotoopeille, joissa laiduntaa pieni eläinmäärä. Aitapaketti sisältää kaiken tarvittavan aitaa varten, sekä pystytysohjeet. Hakemuskavakkeita saa Riistakeskukselta. Petoaidasta tehdään vuokrasopimus hakijan ja Suomen riistakeskuksen välille. Sopimuksen kesto on 5 vuotta, eikä siitä peritä vuokraa. Hakija sitoutuu pystyttämään aidan tiettyyn päivämäärään mennessä sekä pitämään aidan hyvässä kunnossa ja toiminnassa huoltamalla sitä. Viiden vuoden jälkeen aita jää hakijalle. Mikäli ei täyty riistakeskuksen vaatimuksia niin petoaidan voi toteuttaa myös omakustanteisesti.

Yöaitaus

Harrastetiloille ja pienille eläinmäärille sopiva keino voi myös olla yöaitaus tai eläinten sisätiloissa yöpyminen. Yöaitaus on aidattu alue, johon

eläimet siirretään yöksi. Yöaitauksen aitaaminen on halvempaa kuin koko aitauksen aitaaminen niin, että se suojaa pedoilta. Yöaitauksen olisi hyvä olla sellainen mikä on hyvin kuivitettu tai vaihtoehtoisesti sellainen, jonka paikkaa on helppo siirtää usein. Kuivitus/paikan vaihto estää tautien ja loisten lisääntymistä laumassa. Sisätilat soveltuvat myös suojaksi silloin kun laitumet ovat lähellä ja laumat ovat helposti siirrettävissä sisälle yöksi.

Laumanvartijakoirat

Laumanvartijakoirat ovat myös yksi tapa suojautua petoja vastaan. Laumanvartijakoira on kookas suojelija, joka suojaa laumaa niin eläimiltä kuin vierailta ihmisiltäkin. Koirat elävät lauman kanssa. Ne ovat jalostettuja laumanvartijoita, joten ne pärjäävät ulkona paksun ja tiheän turkkinsa ansiosta. Laumanvartija on niin hyvä kuin hänen kouluttajansa. Mikäli koiraa ei ole oikein koulutettu voi sen kanssa ilmetä ongelmia. Hyvän työkoiran kehittyminen on useiden vuosien lopputulos. Onnistunut laumanvartija on todella tehokas suoja petoja vastaan.

Riistakamerat ja muut suojautumistavat

Riistakameroilla voidaan valvoa, liikkuuko alueella petoja. Mikäli petoja havaitaan, voidaan kameroiden avulla saada tietoa petojen määrästä ja liikkeistä. Täysin niiden varassa laidunten tarkkailu ei kuitenkaan voi olla.

Muita mahdollisia suojautumiskeinoja ovat ääni-, haju-, ja valokarkotteet. Hajukarkotteet toimivat tilapäisenä torjuntakeinona, ne ovat voimakas hajuiseen nesteeseen esim. valopetroliin tai hajuveteen kastettuja rättejä, joita voi ripustaa aitatolppiin. Haju kuitenkin hälvenee niistä nopeasti. Valokarkotteita on useita erilaisia, ja niihin on myös mahdollista yhdistää liiketunnistin. Äänikarkotteina voi toimia esimerkiksi radio tai paukkupatruuna. Ajastimella oleva radio laitumen läheisyydessä eh-

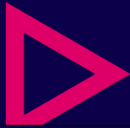
käisee tehokkaasti petovahinkoja. Pedot karttavat ihmisääniä, joten kannavaksi kannattaa valita sellainen missä on paljon puhetta. Paukkupatruunat soveltuvat parhaiten havaittujen petojen karkotukseen.

Lippusiimoja käytetään myös väliaikaisina pelotteina. Lippusiimassa olevat ”liput” heiluvat tuulessa. Lippujen olisi hyvä olla pedon säkäkorkeudesta maahan asti, jolloin ne toimivat parhaiten. Pedot kuitenkin tottuvat näihin ja niiden pelote vaikutus on lyhytaikaista.

Laidunaitoihin on myös mahdollista asentaa hälytyslankoja, jolloin se hälyttää omistajalle, jos jokin yrittää aidasta läpi. Näissä on keskusyksikkö, joka toimii samalla myös aitapaimenena.

Lähteet:

- https://riista.fi/wp-content/uploads/2013/03/Petovahinko-opas_fi.pdf
- https://petohanke.fi/pdf/Petoluonto-opas_FIN.pdf
- <https://riista.fi/wp-content/uploads/2018/08/Susaiita-hanke-2016-Opas-koti-ja-tuotantoeläinten-suojausmenetelmistä.pdf>
- <http://www.suurpedot.fi>
- <https://riista.fi/wp-content/uploads/2018/11/Ohjeita-suurpe-toaidan-pystytykseen.pdf>
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/2009/20090105#L3P8>
- <https://www.ruokavirasto.fi/henkiloasiakkaat/kalastus-met-sastys-ja-villielaimet/vahingonkorvaukset/petovahingot/>
- <https://riista.fi/riistatalous/riistavahingot-ja-konfliktit/riistava-hinkojen-estaminen/suurpetovahinkojen-estaminen/>
- https://petohanke.fi/pdf/Petovahinkojen_ennaltaehkai-syopas_alkutuotantotilallisille.pdf
- <http://riistahavainnot.fi>
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/alkup/2018/20180834>
- <https://www.ruokavirasto.fi/globalassets/tietoa-meista/asi-ointi/oppaat-ja-lomakkeet/viljelijat/elainten-pito/elainten-suo-jelu-ja-kuljetus/lammas-elainsuojelulainsaadantoa-koot-tuna.pdf>
- <https://www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1996/19960396>

Contact:

Lammastalouden tuotannontekijät LaTu- hanke:

Marianne Niinikoski, Projektipäällikkö

040 183 7085

marianne.niinikoski(at)jamk.fi

www.jamk.fi

Jyväskylän ammattikorkeakoulu

Biotalousinstituutti

Tuumalantie 17, 43130 Tarvaala

Sini Sillanpää, Kotieläintuotannon asiantuntija, lammas- ja vuohituotanto:

043 825 0526

sini.sillanpaa(at)proagria.fi

www.etela-pohjanmaa.proagria.fi/

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki

Milla Alanco-Ollqvist, Erityisasiantuntija, lammas- ja vuohituotanto:

040 7060 558

milla.alanco-ollqvist(at)proagria.fi

www.etela-pohjanmaa.proagria.fi/

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

Huhtalantie 2, 60220 Seinäjoki

Euroopan maaseudun
kehittämisen maatalousrahoitus-
Eurooppa investoi maaseutualueisiin

Elinkeino-, liikenne- ja
ympäristökeskus

ProAgria Etelä-Pohjanmaa

jamk | biotalous